ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ЗАНБӮРИАСАЛПАРВАРӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2012 г., №4, мод. 270)

Қонуни мазкур муносибатҳоро дар соҳаи истеҳсоли маҳсулоти занбӯриасалпарварӣ, ҳифз, истифода ва афзоиши оилаҳои занбӯри асал, самаранок истифода бурдани онҳо барои гардолуд кардани растаниҳои энтомофилӣ, фароҳам овардани шароит барои афзун гардонидани маҳсулоти занбӯри асал, инчунин зироаткорӣ, таъмини кафолатҳои риояи ҳуқуқ ва манфиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки ба занбӯриасалпарварӣ машғуланд, танзим менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **занбӯриасалпарварӣ** - парвариш, ҳифз ва нигаҳдории занбӯри асал, ки истифодаи он барои гардолуд намудани растаниҳои энтомофилӣ ва баланд бардоштани ҳосилнокии онҳо, гирифтани маҳсулоти занбӯри асал равона шудааст;
- **занбӯрпарвар** - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки ба занбӯриасалпарварӣ машғул мебошад;
- **оилаи занбӯри асал** - воҳиди томи биологӣ, ки аз занбӯрони корӣ, нарзанбӯрон ва модарзанбӯр иборат буда, дар як қуттии занбӯри асал ё лона сукунат доранд;
- **модарзанбӯр** - занбӯри модинае, ки оилаҳои занбӯри асалро афзун мегардонад;
- **селаи занбӯри асал** - оилаи нави занбӯри асал, ки аз оилаи асосии занбӯри асал пайдо шуда, аз он ҳангоми оилаҷудокунии табиӣ мустақилона берун шудааст;
- **гурӯҳи занбӯри асал** - маҷмӯи оилаҳои занбӯри асал дар доираи зоти занбӯри асал, ки дар ҳудуди муайян ташаккул ёфта, ирсияти умумӣ дорад;
- **қуттии занбӯри асал** - ҷиҳоз барои нигоҳдории оилаи занбӯри асал;
- **занбӯрҷой** - мавзеи муайяне, ки қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал ва таҷҳизоти барои занбӯриасалпарварӣ зарур дар он ҷойгир карда шудаанд;
- **занбӯрҷойи доимӣ** - мавзее, ки дар давоми сол қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал дар он доимӣ ҷойгир карда шудаанд;
- **занбӯрҷойи сайёр** - мавзее, ки қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал тавассути кӯчонидан ба манбаъҳои ҷамъоварии асал гузошта мешаванд;
- **асал** - маҳсулоти табиие, ки онро занбӯри асал аз шираи растаниҳо ҷамъоварӣ менамояд;
- **мум** - маҳсулоте, ки онро занбӯри корӣ аз ғадудҳои мумҷудокуниаш хориҷ менамояд;
- **гарди гул** - маҳсулоте, ки занбӯри корӣ аз гули наботот ҷамъоварӣ менамояд;
- **ширеш** - маҳсулоте, ки занбӯри корӣ аз шираи гулҳо ҷамъоварӣ менамояд;
- **шири занбӯр** - маҳсулоте, ки онро занбӯри корӣ аз ғадудҳои болоиаш истеҳсол менамояд;
- **заҳри занбӯр** - маҳсулоте, ки онро занбӯри корӣ аз нешаш ҷудо менамояд;
- **мумварақ** - варақчаҳои тунуки ба тарзи сунъӣ аз мум сохташуда, ки қолаби чашмакдори андозаҳояшон муайянро доранд;
- **шиносномаи байторию санитарии занбӯрҷой** - ҳуҷҷате, ки мавзеи муваққатӣ ё доимии занбӯрҷой, миқдори оилаҳои занбӯри асал, зоти онҳо, мӯҳлат ва амалиётҳои байториро бо мақсади пешгирӣ, ташхис ва муолиҷаи касалиҳои онҳоро дар бар мегирад;
- **растаниҳои энтомофилӣ**- растаниҳое, ки тавассути ҳашарот гардолуд мешаванд;
- **манбаи асалғундорӣ** - шира ва гарди гули растаниҳое, ки барои занбӯри асал ҳам манбаи ғизои табиӣ ва ҳам асалғундорӣ мебошанд;
- **хоҷагиҳои зотпарварӣ** - субъектҳои хоҷагидорие, ки аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ аттестатсия шуда, оилаҳои занбӯри асали зотӣ ва модарзанбӯрҳои бордоршудаи зоти муайянро парвариш менамоянд ва мефурӯшанд;
- **мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ** - мақоми давлатие, ки танзими давлатии соҳаи занбӯриасалпарвариро дар доираи ваколатҳояш амалӣ менамояд.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи занбӯриасалпарварӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи занбӯриасалпарварӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

БОБИ 2. ФАЪОЛИЯТ ДАР СОҲАИ ЗАНБӮРИАСАЛПАРВАРӢ

Моддаи 3. Фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонанд фаъолияти соҳибкориро дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ амалӣ намоянд.

2. Шахсони воқеие, ки соҳибкори инфиродӣ намебошанд, ҳуқуқ доранд фаъолиятро дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ барои қонеъ гардонидани талаботи шахсиашон амалӣ намоянд.

3. Занбӯрпарварон мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи ташкил кардани иттиҳодияҳои занбӯриасалпарвариро доранд.

4. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонанд маълумотро дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ аз мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ талаб карда гиранд.

Моддаи 4. Шумораи оилаҳои занбӯри асал

1. Шумораи оилаҳои занбӯри асали шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ маҳдуд намебошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар қисмҳои 2 ва 3 моддаи мазкур пешбинӣ шудаанд.

2. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳуқуқ доранд ҷойгиронии шумораи оилаҳои занбӯри асали шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро дар доираи сарҳади минтақаҳои наздишаҳрию кабудизорҳо вобаста ба шароити нигаҳдории занбӯри асал мутобиқи меъёр ва қоидаҳои байторию санитарӣ муқаррар намоянд.

3. Ҷойгиронии шумораи оилаҳои занбӯри асал дар ҳудудҳои дахлдори ташкилотҳои ғайритиҷоратии боғдорию полезкории коллективӣ аз ҷониби маҷлиси умумии ин ташкилотҳо муайян карда мешавад.

Моддаи 5. Бақайдгирӣ ва баҳисобгирии оилаҳои занбӯри асал

Бақайдгирӣ ва баҳисобгирии оилаҳои занбӯри асал бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Моддаи 6. Ҷойгиронии қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асалро дар қитъаҳои замини мавриди истифодаашон бо риояи меъёр ва қоидаҳои зоотехникӣ ва байторию санитарии нигоҳдории занбӯри асал ҷойгир менамоянд.

2. Занбӯрпарвар қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асалро аз муассисаҳои таълимӣ, тандурустӣ, фароғатию фарҳангӣ дар масофае ҷойгир менамояд, ки ба одамон зарар нарасонанд. Тартиби ҷойгиронии бехатари қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мувофиқа карда мешавад.

3. Қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал дар қитъаи замин дар масофаи на камтар аз панҷ метр аз сарҳади қитъаи замин ва дар баландии на камтар аз ду метр ҷойгир карда мешаванд ё аз қитъаи замини ҳамсоя бо бино, иморат, иншоот, девори яклухт ё буттазори зичи баландиашон на камтар аз ду метр ҷудо карда мешаванд.

Моддаи 7. Ҷудо кардани қитъаҳои замин барои фаъолият дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

1. Қитъаҳои замин барои фаъолият дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҷудо карда мешаванд.

2. Истифодабарандагони қитъаҳои замине, ки барои ҷойгиронии қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал бештар мувофиқ мебошанд, ҳуқуқ доранд ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии машғули занбӯриасалпарварӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи гулкунии манбаъҳои асалғундорӣ, ҷойгиронии қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асалро, новобаста ба макони бақайдгирии оилаҳои занбӯри асал, иҷозат диҳанд.

3. Занбӯрҷойҳои сайёр дар назди манбаъҳои асалғундорӣ дар чунин масофае ҷойгир карда мешаванд, ки барои нигоҳдории пурмаҳсули оилаҳои занбӯри асал ва гардолуд шудани растаниҳои кишоварзии энтомофилӣ мусоидат намоянд.

4. Занбӯрҷойҳои сайёр бояд дар назди манбаъҳои асалғундорӣ дар масофаи на камтар аз якуним километр яке аз дигараш ва се километр аз занбӯрҷойи доимӣ воқеъ гардида бошанд.

5. Интихоб намудани занбӯрҷойҳои сайёр дар роҳи парвози занбӯри асал аз занбӯрҷойи дигари пештар ба манбаи асалғундорӣ ҷойгиршуда манъ мебошад.

6. Занбӯрпарварон ӯҳдадоранд, ки пас аз ҷойгиронии занбӯрҷойи сайёр ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба он маълумот диҳанд ва шиносномаи байторию санитарии занбӯрҷойро пешниҳод намоянд.

7. Дар занбӯрҷойҳо бояд танҳо зотҳои занбӯри асали ба ин ё он маҳал мутобиқгардида мувофиқи нақшаи ноҳиябандӣ, ки онро мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ тасдиқ намудааст, нигоҳ дошта шавад.

Моддаи 8. Истифодаи оилаҳои занбӯри асал барои гардолуд намудани растаниҳои энтомофилӣ

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки фаъолияти парвариши растаниҳои энтомофилиро амалӣ менамоянд, бо мақсади баланд бардоштани ҳосилнокии онҳо метавонанд оилаҳои занбӯри асали дар моликияти шахсони дигар қарордоштаро бо пардохти ҳаққи хизмати ташкили гардолуд намудани растаниҳои энтомофилӣ дар асоси шартномаҳо тибқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода баранд.

Моддаи 9. Маҳсулоти соҳаи занбӯриасалпарварӣ

1. Маҳсулоти соҳаи занбӯриасалпарварӣ тавассути хусусиятҳои ҷамъоварӣ ва физиологии занбӯри асал дастрас мешавад.

2. Маҳсулоти асосии соҳаи занбӯриасалпарварӣ аз асал иборат буда, ба маҳсулоти дуюмдараҷаи он мум, мумвараққо, гарди гул, ширеш, шири занбӯр ва заҳри занбӯр дохил мешаванд.

БОБИ 3. МАСЪАЛАҲОИ МОЛИКИЯТ ДАР СОҲАИ ЗАНБӮРИАСАЛПАРВАРӢ

Моддаи 10. Объекти моликият дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

Объекти моликият дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ оилаи занбӯри асал, селаи занбӯри асал ва дигар таҷҳизоти барои амалӣ намудани фаъолият дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ зарурӣ мебошад.

Моддаи 11. Ҳуқуқ барои баргардонидани селаи занбӯри асали паридарафта

Шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки селаи занбӯри асалро аз даст додааст, барои баргардонидани он ҳуқуқ дорад. Дар ин маврид шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки селаи занбӯри асалро аз даст додааст, ҳуқуқ дорад онро ҷамъ намояд, агар селаи занбӯри асал дар ҳудуди бегона маскан гирифта ё дар қуттии холии бегона ҷойгир шуда бошад.

Моддаи 12. Ҳуқуқи ҷуброни арзиши селаи занбӯри асали паридарафта

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки селаи занбӯри асалро аз даст дода, онро бе танаффус ҷустуҷӯ намудаанд, барои ҷуброни арзиши селаи занбӯри асали паридарафта ҳуқуқ доранд, ба шарте ки селаи занбӯри асал ба қуттии занбӯри асале даромада бошад, ки дар моликияти шахси дигари воқеӣ ва ё ҳуқуқӣ қарор дорад.

2. Арзиши селаи занбӯри асали паридарафта тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 13. Селаи занбӯри асали бесоҳиб

1. Селаи занбӯри асале, ки аз ҷониби шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ ҷустуҷӯ карда намешавад ё селаи занбӯри асали пайдоишаш номаълум бесоҳиб ҳисобида мешавад.

2. Ҳуқуқи моликият ба селаи занбӯри асали бесоҳиб тибқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

БОБИ 4. ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ ЗАНБӮРИАСАЛПАРВАРӢ

Моддаи 14. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ инҳоянд:

- тасдиқи барномаҳои ҷумҳуриявии мақсадноки рушди занбӯриасалпарварӣ, барномаҳои дахлдори минтақавӣ;
- тасдиқи меъёрҳо ва қоидаҳо дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ;
- муайян намудани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ;
- ҳавасмандгардонии иқтисодии соҳаи занбӯриасалпарварӣ;
- мусоидат барои ҳамкории байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ;
- ҳамоҳангсозии фаъолият доир ба тарбияи мутахассисон ва такмили ихтисоси онҳо дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ;
- амалӣ намудани салоҳиятҳои дигар тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 15. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ ваколатҳои зеринро амалӣ менамояд:

- татбиқи барномаҳои соҳавии рушди занбӯриасалпарварӣ;
- таҳия ва тасдиқи санадҳои меъёрӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ дар доираи ваколатҳои худ;
- таъмини назорати риояи меъёрҳо ва қоидаҳои зоотехникӣ ва байторию санитарии нигоҳдории занбӯри асал, сифати маҳсулоти занбӯри асал;
- таъмини амалӣ намудани тадбирҳо оид ба пешгирии касалиҳои занбӯри асал, табобат, мубориза бо ҳашароти зараррасони оилаҳои занбӯри асал ва пешгирии заҳролуд гардидани занбӯри асал аз пеститсид ва дигар маводи кимиёвӣ;
- назорати фаъолияти хоҷагиҳои зотпарварӣ, минтақаҳои зотпарварӣ ва занбӯрҷойҳои селексионӣ;
- ҳамоҳангсозии фаъолияти селексионию зотпарварӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ, мусоидат ба рушди репродукторҳои зотпарварӣ (занбӯрҷойҳои селексионӣ) ва парваришгоҳҳои занбӯри асал;
- ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ;
- ташкили таҳқиқотҳои илмие, ки ба ҳифз ва афзоишдиҳии занбӯри асал равона гардидаанд.

Моддаи 16. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ ваколатҳои зеринро амалӣ менамоянд:

- назорат оид ба рушд ва ҳифзи соҳаи занбӯриасалпарварӣ дар қаламрави дахлдор;
- ҳамоҳангсозии фаъолият оид ба тарбияи мутахассисон ва такмили ихтисоси онҳо дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ.

Моддаи 17. Тадбирҳои дастгирии давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

1. Мақсади дастгирии давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ таъмини талаботи аҳолии кишвар бо маҳсулоти соҳаи занбӯриасалпарварӣ аз ҳисоби истеҳсоли онҳо аз ҷониби молистеҳсолкунандагони ватанӣ мебошад.

2. Дастгирии давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ бо роҳҳои зерин амалӣ мегардад:

ҷудо намудани маблағҳои давлатӣ;
- додани қарзҳои имтиёзнок;
- андешидани чораҳои ҳавасмандгардонии иқтисодӣ;
- инвеститсия ба соҳаи занбӯриасалпарварӣ.

БОБИ 5. ҲИФЗИ ЗАНБӮРИ АСАЛ

Моддаи 18. Ташкили ҳифзи занбӯри асал, назорати зоотехникӣ ва байторию санитарӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

1. Ташкили ҳифзи занбӯри асал аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Назорати риояи меъёрҳо ва қоидаҳои зоотехникӣ ва байторию санитарии нигоҳдории занбӯри асал тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 19. Талаботи асосӣ барои ҳифзи занбӯри асал

Талаботи асосӣ барои ҳифзи занбӯри асал инҳоянд:

- таъмини хизматрасонии аз ҷиҳати илмӣ асосноки зоотехникӣ, истифода ва афзоишдиҳии занбӯри асал;

- ҳифзи муҳити табиии зисти занбӯри асал, мавзеъҳои ҷойгиршавӣ ва роҳҳои кӯчонидани занбӯри асал;

- таъмини хизматрасонии байторию санитарии занбӯри асал.

Моддаи 20. Таъмини ҳифзи занбӯри асал

Ҳифзи занбӯри асал тавассути тадбирҳои зерин таъмин мегардад:

- аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои зоотехникӣ ва байторию санитарии нигоҳдории занбӯри асал ва ҷойгиронии қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал дар назди манбаъҳои асалғундорӣ;

- аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ иҷро намудани талаботи ҳифзи муҳити зист, мавзеъҳои ҷойгиршавӣ ва роҳҳои кӯчонидани занбӯри асал;

- ҳифзи қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал аз вайронкунӣ, пешгирии заҳролудшавии онҳо аз пеститсид ва дигар маводи кимиёвӣ;

- ҳифзи оилаҳои занбӯри асал аз паррандаҳо ва дигар ҳашароти занбӯрхӯр дар маҳалҳои зисти мавсимӣ;

- пешгирӣ намудани касалиҳои занбӯри асал, табобати онҳо, мубориза бар зидди ҳашароти зараррасони оилаҳои занбӯри асал;

- мусоидат барои ҳамлу нақли бемонеаи оилаҳои занбӯри асал;

- ташкили таҳқиқотҳои илмӣ дар соҳаи ҳифзи занбӯри асал;

- рекламаи занбӯриасалпарварӣ тавассути воситаҳои ахбори омма;

- тарбияи муносибати эҳтиёткоронаи шаҳрвандон ба занбӯри асал, инчунин ҳавасмандгардонии онҳо дар ин соҳа.

Моддаи 21. Пешгирии заҳролудшавии занбӯри асал аз пеститсид ва дигар маводи кимиёвӣ

1. Истифодаи пеститсид ва дигар маводи кимиёвӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Номгӯи воситаҳои муҳофизати растанӣ, маводи кимиёвӣ ва дигар доруҳои барои коркарди растанӣ дар занбӯрҷойҳо истифодашавандаро мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба идоракунии соҳаи кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

3. Пеститсид ва дигар маводи кимиёвӣ барои коркарди киштзор, алафзор, ҷангал, қитъаҳои муҳофизатии ҷангал ва дарахтзорҳо дар давраи гулкунии манбаъҳои асалғундорӣ бо тартиби дар моддаи 26 Қонуни мазкур муайянгардида истифода карда мешаванд.

Моддаи 22. Ҳифзи занбӯри асал дар мавриди истифодабарии ҷангал

1. Чорабиниҳо оид ба баланд бардоштани маҳсулнокии ҷангалҳо бо назардошти талаботе, ки самаранокии фаъолиятро дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ таъмин менамоянд, амалӣ карда мешаванд.

2. Буридани дарахтон ва буттаҳо – манбаъҳои асалғундорӣ, дар ҳудудҳое, ки аз занбӯрҷойҳои доимӣ дар масофаи наздиктар аз се километр воқеъ шудаанд, ба истиснои ҳолатҳои беҳтар намудани вазъи санитарии ҷангалҳо ва зиёд кардани шумораи ниҳолҳо манъ аст.

Моддаи 23. Ҳифзи занбӯри асал дар шароити муҳити табиии зисти он

1. Фаъолият оид ба истифодаи хусусиятҳои фоидаовари занбӯри асал ва ҷамъоварии маҳсулоти занбӯри асал дар шароити муҳити табиии зисти он тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Вайронкунии ковокии дарахт ва дигар ҷойҳои зисти оилаҳои занбӯри асал дар шароити муҳити табиии зисти он манъ аст.

3. Агар оилаи занбӯри асал дар шароити муҳити табиии зисташ ба фаъолияти ҳаётии инсон халал расонад, чунин оилаи занбӯри асал бо иштироки намояндаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ кӯчонида ё нобуд карда мешавад.

Моддаи 24. Пешгирии касалиҳои занбӯри асал, табобати онҳо, мубориза бар зидди ҳашароти зараррасони оилаҳои занбӯри асал

1. Бо мақсади ба ҳисоб гирифтани занбӯрҷойҳо ва гузаронидани тадбирҳои байторӣ шиносномаи байторию санитарии занбӯрҷойҳо дода мешавад. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ӯҳдадоранд, ки шиносномаи байторию санитарии занбӯрҷойҳоро дошта бошанд.

2. Шакли шиносномаи байторию санитарии занбӯрҷой ва тартиби додани онро мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ муқаррар менамояд.

3. Пешгирии касалиҳои занбӯри асал, табобати он, мубориза бар зидди ҳашароти зараррасони оилаҳои занбӯри асал тибқи қонунгузории байтории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешаванд.

4. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ӯҳдадоранд, ки оид ба пешгирии касалиҳои занбӯри асал, табобати он, мубориза бар зидди ҳашароти зараррасони оилаҳои занбӯри асал чораҳо меандешанд.

5. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои амалӣ намудани чораҳои пешгирии касалиҳои занбӯри асал, табобати он, мубориза бар зидди ҳашароти зараррасони оилаҳои занбӯри асал метавонанд мутахассисони соҳаи байториро ҷалб намоянд.

6. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар сурати пайдошавии бемориҳои сироятӣ вазифадоранд ба мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ маълумот пешниҳод намоянд.

Моддаи 25. Парвариш, истифодаи зотҳо ва гурӯҳҳои бештар арзишдори занбӯри асал

1. Фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба парвариш, истифодаи зотҳо ва гурӯҳҳои бештар арзишдори занбӯри асал, инчунин оид ба беҳтаргардонии зотҳо ва гурӯҳҳои занбӯри асал тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.

2. Бо мақсади таъмини шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бо зотҳо ва гурӯҳҳои бештар арзишдори занбӯри асал, инчунин беҳтаргардонии зотҳо ва гурӯҳҳои занбӯри асал дар ҳудудҳои муайян (муҳити табиии зисти он) хоҷагиҳои зотпарварӣ ва репродукторҳои зотӣ (занбӯрҷойҳои селексионӣ) таъсис дода мешаванд.

3. Дар атрофи хоҷагиҳои зотпарвар ва репродукторҳои зотӣ (занбӯрҷойҳои селексионӣ) минтақаҳои муҳофизатӣ дар доираи на камтар аз понздаҳ-бист километр муайян карда мешаванд, ки дар ҳудуди онҳо ворид намудани оилаҳои занбӯри асал ё модарзанбӯрҳои зотҳо ва гурӯҳҳои дигари занбӯри асал, инчунин оилаҳои занбӯри асал ё модарзанбӯрҳои авлодашон номаълум манъ аст.

Моддаи 26. Огоҳонидани шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар бораи ҳолатҳои барои занбӯри асал хатарнок

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дастрас намудани иттилооти саривақтӣ, пурра ва саҳеҳ дар бораи вазъи муҳити зист, инчунин оид ба ҳолатҳои барои занбӯри асал хатарнок ҳуқуқ доранд. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар бораи вазъи муҳити зист, инчунин оид ба ҳолатҳое, ки барои занбӯри асал хатарнок мебошанд, тавассути воситаҳои ахбори омма огоҳонида мешаванд.

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки барои коркарди растаниҳои киштзор ва ҷангал пеститсид ва дигар маводи кимиёвиро истифода мебаранд, ӯҳдадоранд на дертар аз се шабонарӯз то оғози чунин коркард шахсан дар шакли хаттӣ ё тавассути воситаҳои ахбори омма шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиеро, ки занбӯрҷойҳояшон дар масофаи камтар аз панҷ километр аз киштзору ҷангал коркардшаванда воқеъ гардидаанд, огоҳ намоянд. Дар баробари ин санаи коркарди растаниҳои киштзор ва ҷангал, тарзи коркарди онҳо, сатҳи заҳрнокии пеститсид ва (ё) маводи кимиёвии истифодашаванда қайд карда мешавад.

Моддаи 27. Мусоидат ба ҳамлу нақли қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал

1. Ҳамлу нақли қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал тавассути ядакҳо, платформаҳо ва дӯкончаҳои сайёр, ки ба таҷҳизоти кишоварзии технологӣ мансуб мебошанд, аз рӯи хатсайрҳои бо мақоми дахлдори ваколатдори давлатӣ мувофиқашуда анҷом дода мешавад.

2. Барои пешгирии фавти оилаҳои занбӯри асал дар сурати якбора баландшавии ҳарорат ва рутубати ҳавои қуттиҳои занбӯри асал, аз ҷониби мақомоти дахлдори ваколатдори давлатӣ ба мӯҳлати беш аз 15 дақиқа боздоштани воситаҳои нақлиёте, ки қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асалро ҳамлу нақл мекунанд, роҳ дода намешавад, ба шарте ки боздошти мазкур ба назорати риояи қоидаҳои ҳамлу нақли онҳо ва (ё) ҳолати техникии воситаҳои нақлиёт вобаста набошад.

3. Дар мавриди зарурӣ мақоми дахлдори ваколатдори давлатӣ ҷиҳати бемонеа ҳамлу нақл намудани қуттиҳо бо оилаҳои занбӯри асал мусоидат менамояд.

Моддаи 28. Ҳамкории байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ

1. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба рушди ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ мусоидат менамояд.

2. Ҳамкории байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ мутобиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

БОБИ 6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 29. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 30. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи занбӯриасалпарварӣ"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 8 декабри соли 2003 "Дар бораи занбӯриасалпарварӣ" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2003, №12, мод. 679; соли 2008, №12, қисми 2, мод. 1003) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 31. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон — Эмомалӣ РАҲМОН

ш. Душанбе,
16 апрели соли 2012,
№ 820